

Kulhánková, Markéta

Konference Neograeca Medii Aevi VII Iraklio, Kréta, 1.–4.11. 2012

Neograeca Bohemica. 2012, vol. 12, iss. [1], pp. 77-78

ISBN 978-80-260-4596-0

ISSN 1803-6414

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/142391>

Access Date: 04. 03. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Konference Neograeca Medii Aevi VII Iraklio, Kréta, 1.–4. 11. 2012

MARKÉTA KULHÁNKOVÁ

Historické muzeum Kréty v Irakliu hostilo na počátku listopadu sedmou konferenci *Neograeca Medii Aevi*, setkání badatelů, jejichž zájem se pohybuje na pomezí byzantologie a neogrecistiky a zabírá období od pozdně byzantské literatury v lidovém jazyce (12. stol.) po literaturu krétské renesance (17. stol.). První ze série konferencí tohoto jména se konala v poměrně úzkém kruhu badatelů (H. Eideneier, M. Jeffreys, S. Alexiou...) v Kolíně nad Rýnem roku 1986. Pokračování následovala s většími či menšími přestávkami v Benátkách, Vitorii, Levkosii, Oxfordu a Ioannině.

Samotný koncept disciplíny „Neograeca medii aevi“ se dočkal kritiky především z řad byzantologů a jeho zastáncům se dodnes nepodařilo zcela přesvědčivě prosadit oprávněnost vyčlenění bádání o této skupině textů z byzantologie na jedné a neogrecistiky na druhé straně. Dlouhých sedm let od poslední konference v Ioannině stejně jako fakt, že sborníku z ní se odborná veřejnost dosud nedočkala, navíc naznačují, že disciplína procházela v poslední době i jakousi vnitřní krizí.

Listopadová konference v Irakliu byla velmi silně obsazena badateli všech věkových kategorií od nestorů z Kolína přes renomované badatele středního věku (U. Moennig, S. Kalamanis, S. Lendari...) až po nejmladší generaci doktorandů a doktorandek. Proběhlo zde také ustavující valné shromáždění *Společnosti pro výzkum raně novořecké literatury* (*Εταιρεία για τη μελέτη της δημώδους ελληνικής γραμματείας*). Ač o konceptu „δημώδης γραμματεία“ lze, jak bylo řečeno, polemizovat a ač je nepochybně možné bádát a vydávat texty i monografie i bez zastřešení vědeckou společností a pravidelně konaných velkých konferencí, je rozhodně prospěšné mít platformu, na níž se mohou badatelé s podobnými zájmy setkávat, komunikovat a vyměňovat si informace. Dosavadní pokusy, jako např. internetové stránky www.early-modern-greek.org, zatím zůstaly na půl cesty. Po listopadovém setkání v Irakliu se však zdá, že se v tomto ohledu blýská na lepší časy.

Na konferenci zaznělo přes 40 vesměs kvalitních, často nová témata otevírajících a diskusi stimulujících příspěvků. Na tomto typu konferencí tradičně silně zastoupené otázky ediční praxe raně novořeckých textů byly tentokrát v menšině, zmiňme zprávu A. van Gemerta a J. Mavromatise o netrpělivě očekávaném souborném vydání básní S. Sachlikise. H. Eideneier kritizoval pojetí satiry jako literárního žánru v raně novořeckých textech; velký ohlas vzbudil příspěvek E. Jeffreys navrhuující posunout sepsání románu o trojské válce do 2. poloviny 13. století; W. Puchner zkoumal dramatické elementy v krétské náboženské básni *Παλαιά και Καινή Διαθήκη*; R. E. Bancroft-Marcus se zabývala metrickými zvláštnostmi v básních krétské renesance a jejich vztahem k systému fonetického zápisu latinkou. Dílům krétské renesance, a především *Erotokritu*, byla tradičně věnována velká pozornost. Celý poslední den konference byl pak vyhrazen příspěvkům lingvistickým od otázky místa jazyka raně novořecké literatury ve vývoji řečtiny (E. Karantzola – K. Tiktopoulou) přes

vliv italštiny na jazyk krétské renesance (M. Pirrone) až po činnost zapomenutého filologa Nikifora Filitase z 19. stol. (A. Katsigiannis).

Vynikajícím vstřícným krokem vůči zájemcům o témata přednášená na konferenci byla možnost sledovat celou konferenci online na webu *Historického muzea Kréty*. Doufejme, že se vyplní i přání organizátorů co nejrychleji vydat sborník z konference. Zatím je pro zájemce k dispozici alespoň její program (http://www.historical-museum.gr/pdfs/Neograeca_24-9-2012.pdf) a některé z příspěvků lze zhlédnout i na internetovém kanále www.youtube.com.

Zemřel řecký dramatik a spisovatel Pavlos Matesis¹

PAVLÍNA ŠÍPOVÁ

V neděli 20. ledna 2013 v ranních hodinách zemřel ve věku 80 let významný řecký spisovatel, překladatel a dramatik Pavlos Matesis. Na divadle se poprvé uvedl roku 1967 dramatem *Η τελετή (Obřad)*, za něj dostal Státní divadelní cenu. Z jeho prozaického díla je nejznámější *Ψι μάτκα*, která se dočkala padesáti reedic a mnoha překladů včetně českého. V Čechách je Matesis známý rovněž z překladu románu *Starý dnů*, ale hlavně z jevištního monologu *Ψι μάτκα* od Pavla Kohouta inspirovaného stejnojmenným Matesisovým románem, který v *Divadle Na Prádle* (premiéra 16. 4. 2008) vedla Marie Málková (www.kavar-na.hostbrno.cz/cs/seznam-clanku/psi-matka-na-scene).

Nutno dodat, že to byla to právě Kohoutova adaptace, která Matesise přivedla k vlastní dramatinaci románu zásadně odlišné od Kohoutovy: na jevišti se vyskytuje až 11 postav, a vytváří se tak dojem, že Pavlos Matesis převedl na divadelní scénu svůj román v téměř nezměněné podobě. Na *Nové scéně Národního divadla* v Aténách měla tato hra premiéru 6. 4. 2010 a reprízovala se po celý měsíc téměř denně.

Neopomenutelná je také Matesisova překladatelská činnost: do řečtiny přeložil dramata Sławomira Mrožka, Williama Shakespeara, dále díla Williama Faulknera, Stendhala, Margaret Atwoodové, Harolda Pintera, Henrika Ibsena, Antonina Artauda, Beaumarchaise, Alain-Fourniera aj. a také ze starořečtiny většinu her Aristofanových.

Pavlos Matesis se narodil roku 1933 ve vesnici Divri na Peloponésu. Studoval divadelní vědu (obor herectví), hudbu (obor hra na housle) a cizí jazyky (angličtinu, francouzštinu a španělštinu). V letech 1963–1964 vyučoval herectví na *Σχολή Κινηματογράφου Τηλεόρασης Ανταύργου Σταυράκων (Filmové a televizní školy Lykurgose Stavrakose)*. V letech 1971–1973 byl také pomocným dramaturgem *Národního divadla*. V letech 1974–1976 napsal a režíroval dva televizní seriály (TV YENED) a psal články pro *Floor Show*. Je autorem celkem 12 próz a 13 divadelních her, z nichž se jich 11 hrálo v *Národním divadle*. Rozloučení s ním se uskutečnilo ve středu 22. ledna na aténském hřbitově Papagu.

¹ Dříve publikováno na www.divadlo.cz/zemrel-recky-dramatik-a-spisovatel-pavlos-matesis.